

Den Haag, 16 november 2022.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties van TK en EK,

Met aandacht heb ik gisteravond geluisterd naar het debat over de ontwikkelingen in het sociaal domein in Caribisch Nederland. Hierbij een kanttekening bij: **Gelijkwaardig? Gelijk!**

Op de een of andere manier is "gelijkwaardig" het nieuwe sleutelwoord. Gelukkig zijn we het ijkpunt (voor het sociaal minimum) bijna helemaal kwijt. We richten ons nu op de vaststelling van een sociaal minimum voor Caribisch Nederland en dat kost weer een boel organisatie en tijd: een daartoe in te richten commissie gaat een en ander onderzoeken en - met een beetje geluk - hebben we nog net voor de begrotingsbehandeling in 2023 de resultaten ervan binnen.

Het lijkt van belang om het leven "gelijkwaardig" in te (kunnen) richten in Caribisch Nederland, in vergelijking met Europees Nederland. Ik zie in het woord "gelijkwaardig" een nieuwe 'smoes' geboren worden om het allemaal net even anders (lees: minder) in te richten dan in Europees Nederland (goedkoper vooral, het mag immers allemaal niet te veel kosten: "*geen cent te vee*" [reclame voor Zeeuws Meisje uit de jaren zeventig/tachtig van de vorige eeuw]). Bij "gelijkwaardig" zie ik rekening gehouden worden met levensstandaard, kostenniveau, en wellicht nog een paar van zulke dingen). Waarom niet - net zoals de woordkeuze in artikel 1 van de Grondwet - gekozen voor "gelijk"? Immers, dat artikel spreekt over gelijke behandeling in gelijke gevallen voor allen die zich in Nederland bevinden.

In 2010 is ervoor gekozen om drie eilanden - tezamen Caribisch Nederland genoemd - in te voegen in het land Nederland en wel als 'openbaar lichaam'. Ongelukkigerwijs is er toen voor gekozen om de tot dan toe geldende wet- en regelgeving van de Nederlandse Antillen te betrekken op Caribisch Nederland (het ware natuurlijk veel zuiverder om de Nederlandse wet- en regelgeving hiervoor het nieuwe kader te laten zijn). Het zij zo: gedane zaken nemen geen keer. Het wordt echter steeds onbegrijpelijker wanneer enerzijds het adagium "comply or explain" wordt aangehangen en tegelijkertijd allerlei wetten en besluiten worden gemaakt om toch vooral Caribisch Nederland als separate (tweederangs) entiteit te kunnen blijven zien.

Intermezzo: de begrippen "Europees" en "Caribisch" als duiding van welk deel van Nederland wordt bedoeld, bestaat sedert 2010. Alle wet- en regelgeving van daarvoor sprak - vanzelfsprekend - van Nederland. Dat was immers ongedeeld. En dat is het - als het goed is - nog steeds, maar wel met een Europees en een Caribische component. Net zoals de twee spreekwoordelijke zijden van de medaille!

Zo geldt er voor (Europees) Nederland een sociaal minimum (met daaraan gekoppeld een hele verzameling aan uitkeringen alsook het wettelijk minimumloon) waarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar provincie, regio of gemeente, maar voor drie (piep)kleine openbare lichamen (Saba, Sint Eustatius en Bonaire) wordt dit onderscheid wel gemaakt, met - zo begreep ik - mogelijk zelfs drie verschillende vaststellingen van een wettelijk minimumloon (namelijk per eiland!).

Was het in 2010 niet juist de bedoeling om genoemde drie eilanden in het land Nederland te voegen met alle (veelal positieve) consequenties van dien? De eilanders zouden er - althans in het sociaal domein - significant op vooruit gaan, maar dat blijkt nu buiten het kabinet gerekend. Dat kan natuurlijk niet. De achterstelling die er was, moet natuurlijk niet zomaar ongedaan gemaakt worden...

En tja, als het minimumloon omhooggaat, gaan de gemiddelde individuele inkomsten omhoog, en dat gaat ten koste van de (winst van de) werkgevers. Ho, ho, ho, dat is natuurlijk niet de bedoeling... En dus krijgen we nu wet- en regelgeving voor drie kleine dorpjes in het land Nederland waarbij alles net even anders zal zijn geregeld. De inwoners worden kort gehouden terwijl de werkgevers gerust kunnen ademen. Als er al iets moet worden gerepareerd aan deze werkgeversconsequentie, verzin dan daarvoor compenserende maatregelen maar laat niet de inwoners van deze toch al aan armoede onderhevige eilanden voortmodderen in een inferieure tweederangspositie.

Ik ben natuurlijk geen specialist in dit domein maar wordt bij de vaststelling van het sociaal minimum (voor [Europees] Nederland) ook rekening gehouden met een kostenniveau? Want dat lijkt wel te gebeuren bij het voorgestelde sociaal minimum voor Caribisch Nederland...

Was het met het 'bijtrekken' van de BES-eilanden bij het land Nederland niet juist de bedoeling dat AOV, onderstand, etc. op de schop zou gaan, ten faveure van de (Europees) Nederlandse begrippen AOW, bijstand, werkloosheidsuitkering, etc?

Ik zie de volgende risicoanalyse al wel worden gemaakt (niet expliciet natuurlijk, maar toch...): "*Lopen we als regering het risico op een 'affaire', zoals de toeslagenaffaire?*". Het antwoord daarop is natuurlijk "nee". Maar dat geeft mijns inziens het kabinet niet de ruimte om ronduit asociaal beleid te maken en in te voeren. ***Mag ik door tussenkomst van uw commissie de regering oproepen om te handelen in de geest van 10-10-10 en de BES-eilanden echt en volwaardig te betrekken bij het land Nederland?***

En als er uitzonderingen moeten worden gemaakt (in de context van "comply or explain" met de Grondwet, art. 132a, lid 4 als 'spelregel') laat dat dan gebeuren in onderling en wederzijds respectvol overleg met, alsook met de inbreng van de (Eilandsraden van de) BES-eilanden.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Cornelis Houtmanstraat 9-b,
2593 RD Den Haag.
T +31 6 31 79 58 57 (t.b.v. whatsapp)
E jhtm.nl@gmail.com
W <http://statia.nu> of <http://statia.nu/nl>

cc: *Nationale Ombudsman*